

Soms denk ik dat die ouwe niet echt dood is. Dat hij op eens weer voor me zal staan: ‘Heb je nog geen water op het vuur gezet?’ ‘Waarom heb je nog geen eieren geraapt?’ ‘Het tocht hier! Hoe vaak moet ik je nu zeggen dat je die deur goed achter je dicht moet trekken!’ Iedereen denkt weleens dat de doden zullen herrijzen of heeft een droom waarin een overledene beangstigend levensecht zijn opwachting maakt, maar ik heb meer reden voor dat soort gedachten dan de meeste mensen. Want mijn meester kon rare kunsten vertonen, je wist bij hem nooit waar je aan toe was. Hij was stekeblind, maar zag wat niemand anders zag. Hij wist dingen die niemand anders wist, en allerlei belangrijke en bekende mensen hebben hem om raad gevraagd – en vaak heeft hij hen met zijn raadgevingen stevig tegen de haren ingestreken. Ik overdrijf niet als ik zeg dat door zijn toedoen vorsten zijn gevallen en de levens van mensen ingrijpend zijn veranderd.

Ik kwam bij hem toen ik veertien, vijftien of zestien was – er is me nooit verteld wanneer ik precies ben geboren. Zijn vorige helper, van wie ik de naam niet eens ken omdat Tiresias hem stelselmatig doodzweeg, had hem van het ene moment op het andere in de steek gelaten. Ik kan hem begrijpen, maar ik benijd hem niet – hij moet zijn leven lang hebben gezocht onder de vervloekingen die de ouwe over hem heeft uitgesproken. Ik was een wees en werd onderhouden door een oom van me, die me zijn geiten liet hoeden en me zelden meer te eten gaf dan een paar stukken gerstebrood en een kom soep van onbestemde samenstelling. Ik was dan ook opgetogen dat ik aan die rijzige grijsaard in zijn kostbare mantel werd overgedaan.

Slechter dan ik het had gehad kon ik het niet krijgen, en een blinde geleiden was geen zwaar werk. Bovendien had die blinde toegang tot de huizen van hoge heren, en daar bleven van de maaltijd vast weleens restjes over voor een hongerige jongen zoals ik.

Zelf leefde Tiresias in eenzaamheid. Hij woonde in een hut in de heuvels buiten onze stad, waarvan je op een heldere dag aan de horizon net een van de zeven poorten kon zien liggen. Het was er niet ongerieflijk, vlak achter het huis lag een bron met zuiver water die hij zelf met zijn stok had ontdekt, hij had een paar geiten, kippen, een kleine olijfgaard, een flinke groentetuin en een opmerkelijk grote voorraadkamer die regelmatig werd aangevuld met lekkernijen – geschenken van de mensen die hij raad had gegeven of de toekomst had voorspeld. Graan, olie, gezouten vlees, gedroogde en ingemaakte vruchten en wijn: het ontbrak hem aan niets. Ik kwam dan ook in korte tijd geweldig aan en groeide zo heftig dat ik na een jaar ruim boven mijn meester uitstak. Net als hij werd ik een indrukwekkende gestalte, een jongen voor wie menig een straatje omloopt. Tiresias had mijn groei voorzien, begreep ik later, want hij wilde een begeleider die ontzag zou inboezemen.

Ik moest het huishouden doen, voor de dieren en de gewassen zorgen en mijn meester bijstaan. Zoals ik al had gehoopt was dat geen zware taak, en daarom kreeg ik er ongevraagd onderwijs bij. Dat viel me niet mee, want ik was er niet aan gewend mijn verstand te moeten scherpen, en de oude man was een strenge leraar. Een grillige, onvoorspelbare leraar bovendien, die een verhaal over de geschiedenis van onze stad plotseling kon onderbreken met de vraag: ‘Wist je dat ik een tijdlang vrouw ben geweest?’

‘Nee,’ zei ik. ‘Hoe zou ik dat moeten weten?’

‘Je zou het kunnen hebben opgevangen, want iedereen in Thebe weet het. En nu weet jij het ook.’

‘Maar dat kan toch niet?’ zei ik. ‘Je wordt toch als man of als vrouw geboren?’

‘Jazeker,’ zei hij, en vanaf zijn prachtig versierde leunstoel – een geschenk van een van de koningen van onze stad – keek hij me doordringend aan. Want dat kon hij: hoewel hij stekeblind was, kon hij dwars door je heen kijken. Ik was er in mijn hart zo van overtuigd dat hij me kon zien dat ik zelfs nooit grapjes met hem heb durven uithalen. Tegelijk was het overduidelijk dat hij op eigen kracht nooit zijn weg kon vinden: als ik hem niet bij de hand nam of ondersteunde, zou hij binnen de kortste keren van een helling vallen of in een greppel, een beek of een rotsspleet terechtkomen. Hij zette onzekere pasjes, tastte onhandig met zijn stok op de grond voor zijn voeten, hield zijn hoofd in zijn nek en kneep zijn ogen tot spleetjes – het toonbeeld van een blinde. Buitenshuis zag hij er onhandig, meelijwekkend en hulpeloos uit. Maar zo gauw hij zich ergens vertoonde, werd hij imposant en ging er gezag van hem uit. Als hij ergens verscheen, vielen de mensen onmiddellijk stil en werd hij het middelpunt van het gezelschap – of dat nu uit dagloners of uit koningen en prinsen bestond.

‘Maar hoe zit dat dan?’ vroeg ik. ‘Want nu bent u weer man.’

‘Goed gezien,’ zei hij. ‘Later leg ik je misschien weleens uit hoe het allemaal in zijn werk is gegaan. Nu ga je me eerst de fabel van de vos en de raaf voorlezen. En als je weer lettergrepen inslikt zul je mijn stok tegen je ribben voelen.’

Ik heb heel wat slaag van hem gehad, maar hij sloeg meestal niet hard en bovendien kon ik tegen een

stootje. Ik ben nooit in de verleiding gekomen om hem een klap terug te geven of hem zogenaamd per ongeluk te laten struikelen. Niet uit fatsoen, omdat je zoiets met een blinde niet hoort te doen. Eerder uit angst voor zijn vervloekingen, hoewel ik er zeker van was dat ik hem iets kon laten overkomen zonder dat hij zou merken dat er opzet van mijn kant in het spel was. In elk geval niet uit liefde, want er waren heel wat dagen dat ik hem haatte. Misschien was het uit achting, voor zijn ouderdom en zijn wijsheid – laten we het daar maar op houden.

Hoe oud hij was heb ik nooit geweten. Met zijn spierwitte haar en zijn al even witte, lange baard zag hij er buitengewoon oud uit, maar uit zijn rechte houding, krachtige stem en zelfverzekerde gebaren sprak grote levenskracht. Ook heb ik hem zelden horen klagen over stijve, pijnlijke gewrichten en vermoeidheid, of hem op vergeetachtigheid en verwardheid kunnen betrappen. In veel opzichten leek hij leeftijdloos. Toch werd me, uit wat ik in de loop der tijd van deze en gene hoorde, duidelijk dat hij niet alleen al heel lang in onze stad optrad, maar ook altijd een oude man was geweest – of zich een bejaard uiterlijk had aangemeten. Zelf heeft hij me eens toevertrouwd dat de goden hem vanwege zijn bijzondere gaven de levensduur van maar liefst zeven generaties hadden toebedeeld, maar dat was een van zijn verhalen die ik met een korrel zout nam. Vooral na het avondmaal, als de zon net was ondergegaan en hij een paar bekers wijn had gedronken, vertelde hij graag zulke verhalen. Bijvoorbeeld over Cadmus, de stichter van onze stad, die in aanwezigheid van mijn meester een draak zou hebben gedood.

‘Ja,’ zei hij dan, ‘in die tijd was een koning nog een koning: hij had een natuurlijk gezag en hij kón echt wat. Cadmus liet zich aan zijn hof niet door lekkere slavinnet-

jes verwennen. Hij had niet eens een hof. Hij was een man van de daad. En hij kon hoofdzaken van bijzaken scheiden en luisterde naar goede raad.'

'Die u hem gaf?' vroeg ik.

'O ja,' zei hij en zijn nietsziende ogen staarden in het flakkerende licht van de olielamp die ik net had aangestoken. 'Ik heb hem heel wat goede raad gegeven en heel wat voorspellingen gedaan. En ik heb met hem gelachen en feestgevierd. Want Cadmus hield van aanpakken, maar hij liet zich op zijn tijd de wijn ook goed smaken. Schenk je me nog wat bij? Sterk graag, niet te veel water erbij.'

Als je Tiresias mocht geloven was het mede aan hem te danken dat er rond onze stad druiven werden geteeld en dat de Thebanen wijn hadden leren drinken. Als het aan een van die 'slappelingen van koningen' had gelegen, zou Dionysus in onze stad niet zijn erkend en vereerd. Dan zouden er geen wijnfeesten zijn gevierd en zou Thebe niet van heinde en verre bezoekers hebben getrokken die zich laveloos kwamen drinken en de beest kwamen uithangen. Maar daar ging het volgens mijn meester niet om: 'In de wijn ligt de waarheid, jongen. Een diepere waarheid. Wie zich aan Dionysus onderwerpt en zich volledig aan hem overgeeft kan iets zien van wat ik zie. Niet zo scherp, natuurlijk, en de doorsnee wijndrinker vergeet gauw weer wat hij heeft gezien, maar hij heeft toch even de sfeer kunnen betreden waar het wezen van de dingen ligt.'

'En waar je barstende koppijn oploopt,' zei ik.

'Spot er maar mee, jongen. Misschien zal bij jou het inzicht met de jaren komen, maar veel hoop heb ik daarop eigenlijk niet. Jij bent een eenvoudige doener, een knecht. Hoeveel ik je ook leer, grote wijsheid zal er voor jou niet zijn weggelegd. En weet je, misschien ben je daarmee ook beter af, mijn jongen.'